

Διεθνές Συνέδριο: Η Αρχαιομεταλλουργία στην Ευρώπη

Μιλάνο, 24-26 Σεπτεμβρίου 2003

Πρόκειται για μια μεγάλη συνάντηση 250 ερευνητών από ολόκληρο τον κόσμο στην πανέμορφη πόλη του Μιλάνου, το μεγάλο και ονομαστό κέντρο σιδηρομεταλλουργίας της Ιταλίας, αλλά και, γιατί όχι, και ολόκληρης της Ευρώπης. Το εν λόγω διεθνές συνέδριο οργανώθηκε από την Associazione Italiana di Metallurgia (AIM), σε συνεργασία με το Μουσείο Leonardo da Vinci και το περιοδικό *Archeologia Viva*. Κύριο θέμα του ήταν η αρχαία μεταλλουργία στην Ευρώπη από τους προϊστορικούς μέχρι και τους μεσαιωνικούς χρόνους.

Λόγω του μεγάλου αριθμού των συνεδρίων, που προέρχονταν από 25 ευρωπαϊκές και μη χώρες, οι εργασίες χωρίστηκαν σε τρεις θεματικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιελάμβανε μελέτες γύρω από τη μεταλλουργία του σιδήρου και των πολύτιμων μετάλλων από την αρχαιότητα μέχρι και τους μεσαιωνικούς χρόνους. Η δεύτερη ενότητα αφορούσε τα μη σιδηρούχα μέταλλα, δηλαδή το χαλκό και τα κράματά του, τον κασίτερο και το μόλυβδο, σε όλη τη διαδρομή της μακρινής ιστορίας τους, και πάλι από την αρχαιότητα μέχρι τον Μεσαίωνα. Στην ίδια ενότητα ανήκαν και οι ενδιαφέρουσες μελέτες που παρουσιάστηκαν από ειδικούς ερευνητές για τα αρχαία μέταλλα και την εξόρυξη των ορυκτών από τα οποία παρήγαν τα τότε γνωστά μέταλλα. Η τρίτη ενότητα περιελάμβανε εργασίες γύρω από την πειραματική αρχαιομεταλλουργία και τις μεταλλουργικές σκιώρες.

Το συγκλονιστικότερο γεγονός της συνάντησης αυτής ήταν, βέβαια, η πραγματοποίησή της μέσα στο ίδιο το Μουσείο Leonardo da Vinci, το ονομαζόμενο «Museo della Scienza e della Tecnologia Leonardo da Vinci» (Μουσείο της Επιστήμης και της Τεχνολογίας Λεονάρντο ντα Βίντσι), σ' αυτόν το ναό της μεσαιωνικής και αναγεννησιακής τέχνης και τεχνολογίας. Εκεί, εκτός από τις ομιλίες, μας δόθηκε η ευκαιρία να θαυμάσουμε τις μηχανές που σχεδίασε και κατασκεύασε ο μεγάλος καλλιτέχνης αλλά και μηχανικός Leonardo da Vinci. Οι μηχανές αυτές είναι υπό κλίμακα και εκτίθενται σε έναν μεγάλο διάδρομο του πρώτου ορόφου, κάτω από το βλέμμα ενός μεγάλου πορτρέτου του da Vinci σε ένα τεράστιο διάφανο κρύσταλλο. Στην άκρη του διαδρόμου υπάρχει και ένα αντίγραφο του «Μυστικού Δείπνου», για να θυμίζει στον επισκέπτη και τον καλλιτέχνη da Vinci. Σε κάποιο σημείο του διαδρόμου υπάρχει μακέτα του μουσείου, ενώ σε άλλους ορόφους εκτίθενται οι πρώτες γιγάντιες μηχανές παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος του 19ου αιώνα. Άλλου θαυμάζει κανείς τα πρώτα ατμόπλοια (υπό κλίμακα), αυτοκίνητα, ποδήλατα, τα πρώτα μέσα επικοινωνίας, αλλά και άλλα πολλά παρόμοια εκθέματα, που δίνουν στον επισκέπτη μια εικόνα της εξέλιξης της τεχνολογίας.

Μπροστά σε ένα εκλεκτό ακροατήριο παρουσίασα μια μελέτη μου με τίτλο «Αρχαία πρότυπα και ο έλεγχος ποιότητας των μεταλλουργικών προϊόντων στην ελληνική αρχαιότητα». Για λόγους οικονομίας χώρου θα αναφερθώ μόνο

στο γενικό συμπέρασμα της ομιλίας μου, έτσι ώστε να δώσω μια μικρή γεύση του όλου θέματος: «Οι οργανωμένες κοινωνίες, που έχουν να επιδείξουν ένα υψηλό πολιτιστικό επίπεδο, όπως συνέβαινε στην ελληνική αρχαιότητα, παρουσιάζουν πάντοτε και μια ανεπτυγμένη τεχνολογία. Η έρευνά μου γύρω από πολλά αρχαία μεταλλικά ευρήματα, η μελέτη μου αρχαίων επιγραφών, αλλά και εκείνη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας με οδήγησαν στο σημαντικό συμπέρασμα ότι οι αρχαίοι Έλληνες είχαν πράγματι αναπτύξει παράλληλα με τον πολιτισμό και μια αξιολογητέα τεχνολογία, και εφαρμόζαν ένα καλά οργανωμένο σύστημα ελέγχου ποιότητας για την πιστοποίηση της γνησιότητας όλων των προϊόντων τους, από τα μέταλλα και τα κράματά τους μέχρι τα αγροτικά τους προϊόντα, με μοναδικό στόχο να προστατέψουν τον καταναλωτή αλλά και την ίδια την πολιτεία».

Γιώργος Βαρουφάκης

